

Nr 5 okt 2011

www.naturskyddsforeningen.se/dalarna

Dala-Kontakt

Kalendarium

<http://www.naturskyddsforeningen.se/kretsarlan/dalarna/dalarna/Kalendarium/>

1-9 okt Miljövänliga Veckan, fisk & skaldjur

6 Föreläsning hyggesfritt skogsbruk, Mats Hagner Falun

8 Nätverksträff mat- och jordbruk Dala-Järna

12 Seminarium om konsumtion Falun

13 Nätverksträff naturguider Säter

17 Stoppdatum Dala-Natur, utkommer 16 nov

19 Nätverksträff klimat Falun

21-23 Miljötinget, www.miljotinget.se
Hudiksvall

27 Matforum Matlandet Dalarna Falun

29 Eko-bazaar, Dalarnas museum Falun

31 Leva med rovdjur, Sälen

November

1 Leva med rovdjur, Orsa

2 Leva med rovdjur, Rättvik

17 Den goda skolmaten Rättvik

18 Höstkonferens "Rädda mannen" tema miljögifter Stockholm

19 Kretskonferens + nationella

nätverksträffar Stockholm

<http://www.naturskyddsforeningen.se/aktivitetskalendern/?region=19>

Rösta på Sebastian till

Årets miljöhjälte: Sebastian

Kirppu, Granberget i Malung-Sälens kommun, är en av 10 nominerade till årets miljöhjälte på Min planet. Han är en verklig eldsjäl för de sista naturskogarna. Rösta på

<http://www.minplanet.se/aktuellt/1971-roesta-pa-arets-miljoehjaelte>

Möte om Lungsjön

3 okt kl. 18, *Envikens Nya Sporthall*

Håbo Vindkraft AB planerar att bygga ett vattenkraftverk i Lungsjön, Falu kommun.

Liten produktion står mot stora naturvärden.

Gå gärna på mötet och protestera.

Välj rätt fisk och skaldjur!

Miljövänliga Veckan, v. 40 1-9 okt

Nu startar Miljövänliga Veckan. Årets tema är fisk och skaldjur och budskapet:

• Välj Krav-, MSC-märkt

• Välj fisk o skaldjur från

Naturskyddsföreningens

Ät gärna-lista.

• Avstå från sorterna på vår Avstå från-lista.

[Se www.naturskyddsforeningen.se/fisk](http://www.naturskyddsforeningen.se/fisk)

Över 75 procent av världens fiskebestånd är överfiskade.

- Redan 2048 tror forskarna att matfisk i haven i värsta fall slut om vi inte gör något!

Vi uppmanar restauranger, butiker och

konsumenter att äta mer vegetariskt, välja

miljömärkt och sluta med de värsta sorterna som jätteräkor, ål och tonfisk.

Runt om i länet ordnar naturskyddsföreningens medlemmar aktiviteter som "fisketävling" mellan butiker, fiskdamm och fisk-quiz. Även utbildning av hållbarhetsguider i butik, utställningar och besök på restauranger står på programmet. Häng på!

<http://www.naturskyddsforeningen.se/kretsarlan/dalarna/dalarna/aktuellt/?news=21176>

Fula fiskar på sushi-restauranger i Dalarna!

Naturskyddsföreningens medlemmar har kartlagt fisk- och skaldjursutbudet på 43 restauranger i Sverige, bl a i Ludvika och Mora.

På samtliga undersökta restauranger fanns jätteräkor på menyn (kallas också tigerräkor, scampi och gambas). Den svenska importen

av tropiska räkor har ökat med 600% de senaste tio åren! Miljöförstoring, våld och fattigdom följer i jätteräkornas spår. Se www.antiscampi.se och se filmen/rapporten "[I grumliga vatten](#)"

- Tacka nej till jätteräkor när du är på restaurang och välj bort scampi i butiken. Det blir en tydlig signal att vi kunder inte vill ha skaldjur odlade på ett vidrigt sätt, säger Lillian Lundin Stöt, Naturskyddsföreningen Dalarna. Men det går att välja sushi som är både god och hållbar.
- Välj t ex musslor eller vegetariska sushibitar.

I dagarna skickar vi ut brev till restauranger i Dalarna med en uppmaning att sluta servera de tre värstingarna; jätteräkor, tonfisk och ål.

Läs rapporten [Rätt fisk på sushin](#).

TRYCK PÅ SUSHIGROSSISTERNA!
Kräv schysst sushi nu. Gå in på <http://www.naturskyddsforeningen.se/gron-guide/ata/fisk/sushi/> och mejla direkt till åtta stora sushigrossister. Sprid gärna vidare!

Lönsammare och bättre skogsbruk utan kalhuggning!

Torsdag 6 okt kl 19.00, stadsbiblioteket i Falun
Mats Hagner, naturkultur-metodens skapare, professor emeritus i skogsskötsel vid Umeå universitet, föreläser. Entre: 50:-

Nätverksträff mat & jordbruk

Lör 8 okt, Munters Lantbruk, Dala-Järna

Naturskyddsföreningens nationella mat- och jordbruksnätverket träffas i Dalarna. Alla är välkomna att delta på studiebesök på Munters lantbruk och delta i diskussioner om bl a fördelar med ekologisk produktion och jordbrukspolitiken. På lördag kväll lagar vi middag tillsammans.

Välkommen även söndag 9 okt när nätverket diskuterar verksamheten 2012.

Anmälan senast den 3 oktober till eva-lena.radberg@naturskyddsforeningen.se, 0707-66 00 60.

Nätverksträff naturguider

13 okt, Säter

Välkommen att laga mat över öppen eld, äta och umgås med andra guideintresserade. Följ med Staffan Jansson på guidning om Säterdalens naturreservat i höstskrud och ta del av inspirerande exempel från andra guidenätverk i landet.

Samling vid järnvägsstationen i Säter kl. 17 för promenad ner till Säterdalen där vi lagar maten tillsammans. Det går även bra att ansluta senare. Ring 070-273 91 55 om du inte hittar oss.

Anmäl till 0250-166 33 eller kansli.dalarna@naturskyddsforeningen.se att du kommer, senast den 7 oktober. Ange ev. allergier, vegkost etc. OBS! Ta med någonting att äta med och dricka ur samt sittunderlag. Välkommen även fredag 14 okt när det nationella guidenätverket träffas.

Nätverksträff klimat

19 okt, Studieförbundet Falun, Magasinsg. 27
En träff för dej som är intresserad av klimat- och omställningsarbete.

Vad gör vi i Dalarna? Omställningsgrupper, Energiintelligent Dalarna, Dalarna som pilotlän för grön utveckling, Framtidsveckan, klimatpiloter, klimatsmarta val m.m.

Vad kan vi göra mer?

Hur får vi mer fart i klimatarbetet?

Jan Ekebjär berättar om de många spännande aktiviteterna som Studieförbundet har på gång i omställningsarbetet. Tips och material för bl a studiecirklar, samarbeten, natur o kultur etc etc. Tips och idéverkstad!

Anmäl ditt deltagande i förväg för fika och ev. samäkning (senast 13 okt) till länskansliet. kansli.dalarna@naturskyddsforeningen.se, 0250-166 33.

Alla intresserade hjärtligt välkomna!

Naturskyddsföreningen i Dalarna

Adress	Länskonsulent	Tfn/Fax	E-post & hemsida	Org.nummer	Plusgiro
Strandg. 10	Lillian Lundin	0250-166 33	kansli.dalarna@naturskyddsforeningen.se	883201-6706	512687-5
792 30 Mora	Stöt	070-273 91 55	www.naturskyddsforeningen.se/dalarna		

Eko-bazaar

29 okt kl. 11-17, Dalarnas museum, Falun
Inspiration för en ekologisk livsstil. Marknad, klädbytarhörna, leksaksloppis, återbruksverkstad, workshops, modevisning...
Se www.dalarnasmuseum.se för mer utförligt program.

Leva med rovdjur

31 okt-2 nov Sälen, Orsa o Rättvik

Film och föreläsning "Leva med rovdjur inpå knuten" med Bo Kristiansson, naturfilmare.
Hur rädd behöver jag vara? Vågar jag gå ut i skogen för att plocka bär och svamp?
Vad gör jag om jag möter rovdjur?
Vad gör jag om jag inte vill möta rovdjur?
Entré: 50 kr, fika finns att köpa.

Måndag 31 oktober kl 19.00
Plats: Olnispa Bystuga, Sälen
Tisdag 1 november kl 19.00
Plats: Teaterbaren, Orsa
Onsdag 2 november kl 19.00
Plats: Stiernhööksgymnasiet, Rättvik

Arr. Studieförbundet och WWF

Många unga på Skogens dag

En uppskattad Skogens Dag genomfördes i Rankhyttan i fint väder. Till vår monter kom många besökare och pratade skog med oss. Naturskyddsföreningen hade laddat med information om skogen ur alla möjliga aspekter. Vi bjöd på skogens guld, nystekta kantareller, på Vikabröd. Bengt Ehnström visade och berättade om sin populära utställning med vedlevande insekter m.m.

Teckningstävlingen blev en succé. Många barn passade på att mäta hur många kottar långa de var!

<http://www.naturskyddsforeningen.se/kretsar-lan/dalarna/dalarna/aktuellt/?news=21332>

Kurser i hyggesfritt skogsbruk

Tre härligt soliga kurser har genomförts i Mora, Falun och Hedemora under ledning av Bonnie Nilzon.

Alltifrån att räkna årsringar, bedöma trädens höjd och näringsupptag till frihetstal för nya plantor och hur man med bl a ett dataprograms hjälp räknar ut vilka träd som man ska avverka och vilka man ska spara. Nyckelbiotoper och naturhänsyn fick deltagarna också lära sig mera om.

<http://www.naturskyddsforeningen.se/kretsar-lan/dalarna/dalarna/aktuellt/?news=21027>

Höstkonferensen

18 nov, Stockholm

Boka Naturskyddsföreningens höstkonferens. Årets tema är Rädda mannen och handlar om de miljögifter och kemikalier som finns runt omkring oss. Tanken är att dagen ska ge insikter & verktyg för hur du som privatperson eller företagare hanterar den viktiga frågan.

Skogen som klassrum

Projekt med fortbildning i utomhuspedagogik som Naturskydds- och Naturskoleföreningen driver tillsammans. Skolor i flera dalkommuner har deltagit i den nationella fortbildnings-satsningen där de fått verktyg för att undervisa utomhus samtidigt som skolans mål uppfylls. Många skolor i Dalarna är med i årets satsning. Här är de datum som återstår i höst:

Naturskyddsföreningen i Dalarna

Adress Länskonsulent Tfn/Fax
Strandg. 10 Lillian Lundin 0250-166 33
792 30 Mora Stöt 070-273 91 55

E-post & hemsida
kansli.dalarna@naturskyddsforeningen.se
www.naturskyddsforeningen.se/dalarna

Org.nummer Plusgiro
883201-6706 512687-5

Gagnef: Djuråsskolan 3 nov
Mora: Mora särskola 3 okt
Morkarlby skola 1 nov
Bjäkenbacken + Selja-Långlet 31 okt
Smedjebacken: Vinsbo 11 okt

Lunch i det gröna – för barnens skogar

För att visa på möjligheter för utveckling av utomhusundervisningen och värdet av natur nära skolor och förskolor bjöds politiker, tjänstemän och skolledare in till en lunch i det gröna.

I Borlänge, Vansbro, Gagnef, Rättvik och Mora kompletterades fortbildningen "Skogen som klassrum" med lunchmöten med politiker. En lyckad aktivitet som vi hoppas leder till fler naturskolor än en i Dalarna.

Remisser på G

Lungsjöån

Varma och soliga hösthälsningar!

Naturskyddsföreningen i Dalarna

Adress	Länskonsulent	Tfn/Fax	E-post & hemsida	Org.nummer	Plusgiro
Strandg. 10	Lillian Lundin	0250-166 33	kansli.dalarna@naturskyddsforeningen.se	883201-6706	512687-5
792 30 Mora	Stöt	070-273 91 55	www.naturskyddsforeningen.se/dalarna		